

Průřezové téma: **Společnost pro všechny**

Očekávaný výsledek učení: PTS-000-000-ZV9-005

Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy.

Popis úrovně Na cestě

- Stanovuje kritéria, podle kterých se pozná uplatňování demokratických principů ve škole.
- Pozoruje a zaznamenává uplatňování demokratických principů ve škole.
- Analyzuje získaná data o uplatňování demokratických principů.
- S oporou o získaná data navrhuje alespoň jedno řešení podporující demokratické procesy ve škole.

Mapování okolí školy

Autor materiálu: Tomáš Hazlbauer

Anotace

Žáci díky žákovskému parlamentu / třídnímu kolektivu či jiné skupině, která má nějak zavedený svůj vnitřní princip fungování, mapují, v jakých prostředích v okolí školy se žáci cítí dobře a v jakých nikoliv. Nastavují a vyhodnocují, jak ostatní ve škole okolní prostředí „pálí“ a co jsou ochotni udělat pro jejich proměnu. Žáci pracují ve skupinách, používají digitální nástroje, uplatňují nápady, pracují s příležitostmi a výzvami. Získávají přesvědčení o vlastním vlivu na základě vlastní zkušenosti.

Popis realizace

EVOKACE (45 minut)

- Dneska prozkoumáme okolí školy a budeme mapovat, jak se v různých prostředích děti cítí.
- Co všechno byste označili jako okolí školy, kde se žáci pohybují nebo musejí pohybovat?
- Pojďme různé druhy prostor pojmenovat a podle toho se rozdělit na adekvátní počet skupin.
- Každá skupina svůj prostor zdokumentuje tak, aby bylo zřejmé, o jaký prostor se jedná, jak vypadá a co jsou jeho silné a slabé stránky.
- Vezměte si své mobilní telefony a pojďme společně ven!

ZÁMĚR (45 minut)

- Chceme prostory objektivně popsat a nechat žáky i dospělé z naší školy, aby se k nim vyjádřili. Jak to uděláme a jakou aplikaci použijeme, aby se ostatní k fotkám dostali a mohli o nich hlasovat, případně je komentovat?
- Chceme dopředu nastavit, o co nám jde a jak posoudíme, zda jsme toho dosáhli. Co je tedy naším záměrem?
 - Ode mě dostáváte zadání, abyste zkoumali, jak moc lidé v naší škole „pálí“ stav okolních prostor školy a co jsou ochotni udělat pro jejich proměnu. A nejde o to, zda se ta proměna stane, či nikoliv, ale abychom pozorovali, jak moc se lidé o své okolí zajímají a co jsou ochotni pro něj udělat.
- Rozdělte se na 4 přibližně rovnoměrné skupiny, každá z nich bude mít své zadání:
 - Třídíči fotografií a oblastí: dejte dohromady popisy oblastí z okolí školy a vyberte k nim co nejlepší fotky. Tedy ať má každá oblast srozumitelný název a 1–2 skvělé fotky.

- Hledači vhodné aplikace: zjistěte, v jaké aplikaci by bylo nejlepší fotky prezentovat s možností jim dát líbí/nelíbí a případně je komentovat. Existuje taková, která je pro všechny ve škole dostupná?
- Zapojovači: bude snadné zapojit žáky druhého stupně, ale jak zapojíme mladší děti a jak dospělí? Vymyslete pro obě skupiny takové způsoby, že nebudou mít žádnou bariéru pro zapojení se, a ještě navíc pro to budou mít trochu motivace.
- Paliči: Stanovte kritéria pro to, co nás zajímá – jak moc téma lidí „pálí“. Protože pokud nebudou o prostorách ani hlasovat nebo se k nim vyjadřovat, nemůžeme očekávat, že se zapojí do jejich proměny. Co od lidí tedy vlastně očekáváme? Zkuste si představit různé scénáře a stanovte pro různé reakce lidí kritéria jejich zapojení.
- Sdílení, k čemu jednotlivé skupiny dospěly. Od teď má každá skupina za svoji oblast odpovědnost a do příště každou oblast dle zaměření své skupiny vymažlí.

REALIZACE (45 minut)

- Dneska je prostor pro to, abyste svou přípravu zúročili!
- K čemu dospěly jednotlivé skupiny? Potřebujeme vědět, k čemu dospěli Paliči. Záměr a kritéria na to, jak se lidé zapojí, či nezapojí – to je pro nás stěžejní.
- Zapojovači – zrealizujte svou část pro zapojení mladších spolužáků a dospělých.
- Hledači a Třídači – dejte se dohromady, vyvěste fotky a promyslete, jak vše dostat k co nejvíce lidem ve škole.

VYHODNOCENÍ (45 minut)

- Jak nás práce na mapování okolí školy bavila? Co bylo nejlepší a co nejhorší?
- Za co bychom chtěli někoho (nebo sebe) ocenit?
- Kolik lidí se celkově zapojilo, jakým způsobem, a jak to tedy dopadlo?
- Co to podle našich kritérií znamená? Jsou lidé u nás ve škole dostatečně aktivní? Zajímají se o své okolí a jsou ochotni se o něj zajímat? Jaký tedy máme potenciál pro realizaci změny? Co tedy uděláme dál?

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK digitální Digitální vývoj a inovace KDI-VIN-000- ZV9-001	Využívá digitální technologie, aby sobě či ostatním usnadnil či zjednodušil pracovní postupy a zkvalitnil výsledky práce.	- vedu žáky k samostatnému využívání digitálních technologií v konkrétních výukových situacích - vedu žáky ke sdílení možností, kde a jak využít digitální technologie, k diskusím a společnému hodnocení přínosů a rizik využití digitálních technologií v dané situaci - vytvářím podmínky pro realizaci skupinových i individuálních projektů a využití digitálních technologií v nich, poskytuji tím žákům příležitost ke tvůrčímu a inovativnímu využívání digitálních technologií při stanovení záměru projektu, hledání postupů a variant řešení, vyhodnocování výsledků a dopadů projektu
KK k podnikavosti a pracovní Nápady, příležitosti a výzvy KPP-NAP-000- ZV9-001	Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.	- podporuji aktivní účast žáků na tvorbě školního prostředí, které pracuje s jejich nápady a respektuje jejich přínosy a potřeby, například žákovské parlamenty, sněmy, akce žáků pro žáky - zapojuji žáky do participace – ve škole, v komunitě aj. - podněcuji vztah žáků k místu, kde žijí, například tím, že mapují, jak se místo (obec, krajina) vyvíjelo v minulosti, zkoumají souvislosti, přicházejí za místní samosprávou či komunitou s představami, vizemi o dalším vývoji

KK k občanství a udržitelnosti Aktivní občanství, participace a přesvědčení o vlastním vlivu (zmocňování) KOB-PCP-000-ZV9-001	Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých.	- umožňují žákům zažít společné plánování, uskutečnění a vyhodnocení akce, a to opakovaně, podporují je při tom vhodnými technikami vedení týmové práce - podněcují žáky k reflexi jejich zkušeností s uplatňováním vlastního vlivu na dění v jejich okolí
--	---	---

Metodický komentář pro učitele

Jedná se o sérii několika vyučovacích jednotek (v závislosti na pokročilosti skupiny cca 4–8 hodin). Tato aktivita opravdu počítá s tím, že skupina již má nějakou zkušenost se skupinovou prací, dělbou úkolů a realizací projektů (proto např. žákovský parlament či funkční třída).

Každá vyučovací jednotka by mohla mít svůj detailnější popis, ale cílem je vystihnout to podstatné a celou linku ilustrace. Cílem není udělat precizně jednotlivé fáze, ale vrhnout žáky do akce a vzbudit v nich nadšení pro věc. Je pravděpodobné, že méně zkušené skupiny budou potřebovat dvojnásobnou časovou dotaci na dořešení detailů a na hledání shody.

Obzvláště po fázi „záměr“ bude žádoucí zařadit 2–3 další jednotky pro to, aby skupiny dopracovaly své skupinové úkoly a vyladily se navzájem. Stejně tak po fázi „realizace“ pravděpodobně bude potřeba podrobněji připravit vyvěšení fotek okolí (ať už online či offline) s vhodnými instrukcemi.

Tak jako tak je také pravděpodobné, že mezi jednotlivými fázemi budete muset jako průvodce žáků jednotlivé skupiny trochu postrčit k jednoznačným závěrům a k dopracování započatých úkolů, případně jim s některými úkoly pomoci. Záleží na intenzitě, jak často máte možnost se společně scházet, ale celá realizace ilustrace by neměla trvat déle než 2 měsíce od započetí nadšení po vyhodnocení. Je také vhodné ověřovat, jak se nám podařilo podnítit u žáků chuť se zapojovat do okolního dění.

Ve fázi „vyhodnocení“ můžete použít jednu ze zpětnovazebních technik zde: <https://cedu.cz/hry>.

Popis ověřování

Každý úkol a každé úsilí žáků ve skupině má svou váhu a vzdělávací přínos. Ale nezapomeňte, že realizace mapování okolí školy je to, co by mělo zajímat žáky. Nás jako průvodce zajímá především to:

- jak žáci nastavují kritéria, která vymysleli „paliči“, co na ně říkají a jak na konci fakt, jak se jim podařilo zapojit ostatní, vyhodnocují,
- jak se žákům podařilo hledání a využívání online aplikací,
- jak žáci vyhodnocují své zkušenosti z projektu v tom, jaký vliv měli na dění ve svém okolí,
- jak se jim reálně podařilo změnit prostředí školy.

Ukázka řešení

K čemu by mohly dospět jednotlivé skupiny / s čím jim můžeme pomoci v mezičase:

- Třídíči fotografií a oblastí: maximálně 6 stěžejních oblastí (např. dvorek, hřiště u školy, podchod ke škole, park u školy, ulice vedle školy, prostranství u obchodu...),
- Hledači vhodné aplikace: Flickr/Instagram/Facebook/Padlet – každá aplikace má nějaké výhody i nevýhody. Je potřeba, aby žáci přišli na to, že ne každá aplikace je zdarma, ne každá je přístupná věkově všem a že tak jako tak budou muset najít způsob, jak lidi k hlasování přivést (informační kampaň, vyvěšení QR kódů, obcházení lidí...),
- Zapojovači: v této skupině by žáci měli dojít k tomu, že u dospělých bude spíše problém v motivaci se zapojit do „žakovského záměru“, tedy že je okolní prostory školy asi tolik nebudou „pálit“, ale že by je mohlo zaujmout mapování toho, jak se děti i dospělí mají chuť zapojit. A u mladších dětí aktivita vede

naopak k uvědomění, že nemají přístroje, věk či dovednosti na využívání online nástrojů a že je potřeba je zapojit jinak. Třeba formou nástěnky a lepení smajlíků, obcházení dětí (rozhovory – fotografie, záznamový arch),

- Paliči: rozdělení nejprve na 3 cílové skupiny, mladší děti – starší děti – dospělí. Kritéria toho, jak moc je téma „pálí“ – konkrétně co se týče zveřejněných fotografií a hlasování o tom, jak moc se v nich ne/cítí dobře:
 - Mladší děti: nemluví s námi o tom – mluví s námi o tom – mluví s námi o tom a hlasují – mluví s námi o tom, hlasují a zajímá je, co bude dál,
 - Starší děti: ani si neotevřou aplikaci / otevřou a nedají like – hlasují – hlasují, mluví o tom s námi – hlasují, mluví o tom a zajímá je, co bude dál,
 - Dospělí: nechtějí to s námi řešit / nezajímá je to / nemají čas – hlasují – hlasují, mluví o tom s námi – hlasují a podporují nás v našem úsilí.